

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

**для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»,
освітньо-професійна програма
«Публічне управління та адміністрування»,
освітній рівень «магістр»**

(Згідно з Порядком прийому на навчання за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2009 р. N789 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України 2012-2021 рр.)

(денна, заочна (дистанційна) форми навчання)

Навчання для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок, загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Вступник для опанування зазначеної освітньо-професійної програми повинен *знати*:

- основи вітчизняної історії, філософії, економіки й права, державного управління та місцевого самоврядування;
- причинно-наслідкові зв'язки, які існують між процесами та явищами у сфері публічного управління та адміністрування;
- основи демократичного врядування на загальнодержавному, територіальному і галузевому рівнях управління.

Вступник повинен *вміти*:

- використовувати у професійній діяльності знання основ економіки й права, державного управління та місцевого самоврядування й;
- працювати з комп'ютером, опанувати навчальний матеріал за допомогою відповідних комп'ютерних програм;
- мати навички управління інформацією;
- аналізувати причинно-наслідкові зв'язки, які існують між процесами та явищами у сфері публічного управління та адміністрування;
- аналізувати аспекти демократичного врядування на загальнодержавному, територіальному і галузевому рівнях управління.

Програма комплексного фахового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» є

основним науково-методичним документом, що регламентує зміст вступного випробування, яка спрямована на забезпечення цільового підходу до оцінки теоретичної та практичної підготовки вступників, до виявлення рівня їх знань.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ КОМПЛЕКСНОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Перелік питань з основ держави і права, основ економіки

1. Поняття та основні ознаки держави. Відмінність держави від додержавної організації суспільства.
2. Поняття про правову державу: основні ознаки, характеристика.
3. Поняття та види суверенітету держави.
4. Поняття та структура форми держави.
5. Поняття та види форм державного правління.
6. Поняття та види монархій.
7. Поняття та види республік.
8. Поняття та види форм державного устрою.
9. Поняття, ознаки та види унітарних держав.
10. Поняття та ознаки федеративних держав.
11. Поняття та ознаки конфедерації.
12. Поняття та види державно-правового (політичного) режиму.
13. Поняття та ознаки демократії.
14. Функції держави.
15. Класифікація функцій держави.
16. Внутрішні функції держави.
17. Зовнішні функції держави.
18. Поняття державного апарату, його співвідношення з механізмом держави.
19. Принцип розподілу влади і структура державного апарату.
20. Класифікація органів держави.
21. Правоохоронні органи в структурі механізму держави та їх роль у здійсненні державних функцій.
22. Взаємозумовленість громадянського суспільства і правової держави, головні напрями їх взаємодії.
23. Громадянське суспільство: поняття та основні ознаки.
24. Соціальна держава як результат еволюції громадянського суспільства і якісна характеристика правової держави.
25. Народовладдя як фундамент демократичної правової держави.
26. Система стримувань і противаг як гарантія забезпечення поділу державної влади. Її особливості, обумовлені формою державного правління.
27. Принципи побудови системи органів виконавчої влади.
28. Модель поділу державної влади та система стримувань і противаг за сучасною редакцією Конституції України.
29. Правові засади проведення виборів та референдумів в Україні.

30. Громадянство України. Підстави набуття та припинення громадянства України.
31. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.
32. Загальна характеристика системи органів державної влади України.
33. Функції та повноваження Верховної Ради України.
34. Правові засади діяльності Кабінету Міністрів України.
35. Правові засади діяльності міністерств, інших центральних органів виконавчої влади.
36. Правові засади діяльності Президента України.
37. Загальні засади конституційного ладу України. Україна як незалежна, суверенна, демократична, соціальна, правова держава.
38. Конституційні засади місцевого самоврядування в Україні.
39. Судова система України.
40. Територіальний устрій України.
41. Звернення громадян, їх види в Україні.
42. Законодавча основа функціонування системи соціального захисту в сучасній Україні.
43. Правові засади національної безпеки і оборони в Україні.
44. Правовий статус державного службовця.
45. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.
46. Дисциплінарна відповідальність державних службовців.
47. Система органів влади в Україні.
48. Контроль в державному управлінні.
49. Поняття, ознаки та правове становище органів виконавчої влади в Україні.
50. Основні сфери реалізації Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом.
51. Правові норми як особливий вид соціальних норм.
52. Поняття принципів права та їх класифікація.
53. Функції права та їх класифікація.
54. Поняття та принципи правотворчості.
55. Види правотворчості та їх суб'єкти.
56. Поняття форми (джерела) права та їх види.
57. Поняття та ознаки нормативно-правового акта.
58. Види нормативно-правових актів в Україні.
59. Поняття та основні ознаки закону.
60. Види підзаконних нормативно-правових актів в Україні.
61. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб.
62. Поняття та елементи системи права.
63. Поняття та структура системи законодавства.
64. Поняття та ознаки норм права.
65. Класифікація норм права.
66. Структура норми права та характеристика її елементів.
67. Норма права та стаття нормативно-правового акту: аспекти співвідношення.
68. Поняття та ознаки правовідносин.

69. Види правовідносин.
70. Структура правовідносин.
71. Поняття та ознаки правової поведінки.
72. Види правової поведінки.
73. Поняття та види правопорушень.
74. Склад правопорушення.
75. Поняття та ознаки юридичної відповідальності.
76. Види юридичної відповідальності.
77. Правове регулювання: поняття та предмет.
78. Поняття та функції правосвідомості.
79. Структура правосвідомості.
80. Види правосвідомості.
81. Правова культура.
82. Верховенство права і правова держава.
83. Конституція України, її ознаки та структура. Значення Конституції для Української держави.
84. Конституційні обов'язки людини та громадянина.
85. Класифікація основних прав і свобод людини і громадянина за Конституцією України.
86. Право власності та інші речові права.
87. Правочини в цивільному праві.
88. Цивільно-правові відносини: поняття і структура.
89. Антикорупційне законодавство України.
90. Правові засади управління публічними фінансами в Україні.
91. Склад бюджетного законодавства України.
92. Основні засади податкового законодавства України.
93. Трудові правовідносини: поняття, ознаки, суб'єкти.
94. Сфера застосування трудового законодавства України.
95. Контракт як особлива форма трудового договору.
96. Трудові конфлікти і шляхи їхнього розв'язання в Україні.
97. Особисті права громадян України відповідно до Конституції України 1996 року.
98. Соціально-економічні права громадян України відповідно до Конституції України 1996 року.
99. Політичні права громадян України відповідно до Конституції України 1996 року.
100. Поняття адміністративної відповідальності. Підстави притягнення до адміністративної відповідальності.
101. Економічні закони, їх особливості.
102. Конкуренція, її форми та чинники.
103. Розподіл праці, спеціалізація та кооперація праці, їх значення та наслідки
104. Розвиток аграрних відносин в сучасній Україні.
105. Монополія, її форми та наслідки. Антимонопольна політика.
106. Проблеми розвитку конкурентного середовища в Україні.
107. Класифікація економічних систем, чинники їх розвитку.
108. Сучасні форми власності в Україні.

109. Сутність глобалізації, напрямки її впливу на економічні процеси.
110. Форми організації бізнесу в сучасних умовах.
111. Особливості сучасного ринку праці і його регулювання.
112. Причини та наслідки безробіття.
113. Форми зайнятості. Складові елементи державної політики зайнятості.
114. Вплив державного регулювання на трудові відносини.
115. Гроші та їх функції. Регулювання грошового обігу.
116. Оптимізація споживання домогосподарства.
117. Глобалізація та регіоналізація національних економік.
118. Інфляція, її причини, типи і наслідки. Проблеми подолання інфляції в Україні.
119. Диференціація доходів. Бідність та чинники її подолання.
120. Соціально-демографічна ситуація в Україні.
121. Ціна товару, її структура та механізм формування.
122. Складові державної економічної політики: податково-бюджетна, кредитно-грошова, інноваційна, зовнішньоекономічна.
123. Необхідність, механізм та наслідки інтеграції України у світову економіку.
124. Фінансова система держави.
125. Державний бюджет, його дефіцит та профіцит.
126. Адміністративні та економічні методи державного регулювання.
127. Особливості бюджетного процесу в Україні.
128. Функції ринку та його роль у розвитку економіки.
129. Особливості сучасного міжнародного розподілу праці.
130. Сутність економічної системи та її основні елементи.
131. Ринкова інфраструктура.
132. Характеристика основних форм сучасних міжнародних економічних відносин.
133. Сутність, форми і системи заробітної плати.
134. Мінімальна заробітна плата як основний державний стандарт у сфері оплати праці.
135. Міжнародні економічні інститути, їх вплив на економічний розвиток національних економік.
136. Економічне зростання та його показники.
137. Макроекономічна політика та її цілі.
138. Проблеми оцінки економічного добробуту нації.
139. Макроекономічна рівновага: класичний і кейнсіанський підходи.
140. Стабілізаційна політика держави.
141. Споживання. Фактори, що його визначають.
142. Заощадження. Фактори, що його визначають.
143. Роль та функції інвестицій в економіці.
144. Фактори, що впливають на динаміку інвестицій в державі.
145. Фінансовий ринок, його інститути.
146. Механізм грошово-кредитної політики.
147. Банківська система держави.
148. Функції центрального і комерційних банків.
149. Міжнародна торгівля, її економічні основи.

150. Сучасні проблеми економічної політики держави.

Перелік

питань для проведення співбесіди з питань, що стосується державного управління

1. Держава, місцеве самоврядування і соціальний розвиток.
2. Національна безпека та національні інтереси: сутність, складові та суб'єкти їх забезпечення
3. Держава і розвиток інститутів громадянського суспільства.
4. Публічне управління: цілі, принципи та завдання. Конституційні засади державного управління в Україні.
5. Геополітичні виклики та загрози для України в умовах глобалізації суспільства.
6. Зовнішні пріоритети України та нові моделі стратегічного партнерства.
7. Реформа системи національної безпеки та оборони України.
8. Національна стратегія України у сфері прав людини.
9. Державне управління і місцеве самоврядування в умовах здійснення реформ.
10. Сучасний стан і проблеми розвитку місцевої демократії, впровадження нових форм самоорганізації населення.
11. Адміністративно- територіальна реформа в Україні.
12. Інноваційний зміст адміністративної реформи в Україні.
13. Головні напрями децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування: стан та проблеми.
14. Децентралізація влади та забезпечення економічного розвитку регіонів.
15. Модернізація структури економіки і зростання національної конкурентоспроможності: проблеми, шляхи вирішення.
16. Основні напрями регуляторної політики в Україні.
17. Шляхи поліпшення бізнес-клімату в Україні.
18. Бюджетно-податкова політика України.
19. Стратегічне планування і особливості бюджетного процесу в Україні.
20. Соціальний розвиток і соціальна політика України.
21. Соціальна держава: проблеми формування в умовах трансформації українського суспільства.
22. Державні стандарти соціальних послуг: проблеми впровадження і шляхи їх вирішення.
23. Реалізація реформи медичного обслуговування у регіонах України.
24. Пріоритети реформування системи освіти в Україні та шляхи їх реалізації на регіональному рівні.
25. Стратегічна мета й основні принципи гуманітарної політики України.
26. Державна політика щодо розвитку соціально-трудових відносин в Україні.
27. Актуальні проблеми гендерної рівності в Україні.

28. Освіта і наука, інформаційний розвиток – інвестиції в людський капітал.
29. Комунікації в державних інституціях.
30. Державна політика розвитку інформаційного суспільства й електронного урядування: сутність, мета, стратегія і механізми реалізації.
31. Електронне урядування на публічній службі.
32. Електронний уряд.
33. Надання державних послуг з використанням сучасних інформаційнокомунікаційних технологій.
34. Медіа, бізнес, громадськість, влада: взаємодія в умовах реформ.
35. Інформаційні служби в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.
36. Влада і громада: проблеми взаємодії.
37. Ділове спілкування і забезпечення його ефективності.
38. Публічно-приватне партнерство в системі публічного управління.
39. Політичний діалог влади й електорату у процесі формування представницьких органів влади.
40. Публічне управління та адміністрування й регіональний розвиток.
41. Місцевий та регіональний розвиток, повноваження та можливості органів місцевого самоврядування.
42. Правові засади місцевого самоврядування.
43. Форми і механізми участі громадян в місцевому самоврядуванні.
44. Інструменти проведення ефективного політичного діалогу між органами місцевого самоврядування й органами державної влади.
45. Посилення ролі неурядових організацій у виробленні і впровадженні регіональної політики.
46. Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування в Україні.
47. Стратегічне планування як інструмент для визначення напрямів регіонального економічного розвитку.
48. Промислова політика та її роль в економічному розвитку регіону.
49. Поліпшення бізнес-клімату в регіоні та залучення інвестицій.
50. Механізми регулювання інвестиційної діяльності.
51. Розвиток регіонів України зусиллями влади, громадськості й соціально відповідального бізнесу.
52. Розробка і прийняття управлінських рішень.
53. Залучення громадян до процесу вироблення і реалізації державних рішень.
54. Аналітичний документ як інструмент підготовки управлінських рішень.
55. Механізми державного управління розвитком депресивних регіонів України.
56. Стратегічне планування як регулятор ринкових відносин.
57. Стратегічний кадровий менеджмент у системі стратегічного управління.
58. Сучасна система стратегічного планування в Україні на центральному, регіональному і місцевому рівнях.

59. Європейський досвід стратегічного планування розвитку територій і напрями його використання в Україні.

60. Формування і впровадження програм підвищення конкурентоспроможності територій в Україні.

61. Регіональний вимір євроінтеграційної стратегії України: регіональний розвиток і міжрегіональне співробітництво.

62. Механізми підвищення ефективності публічного управління в регіоні.

63. Особливості технологізації управління конкурентоспроможністю регіону.

64. Управління проектами і впровадження стратегій розвитку територій.

65. Розвиток партнерства між місцевою владою і недержавним сектором у сфері надання громадських послуг.

66. Публічна дипломатія і лобіювання громадських інтересів на місцевому рівні.

67. Проблеми використання інструментів і механізмів участі громадськості у прийнятті рішень на місцевому рівні.

68. Особливості менеджменту в органах державної влади, органах місцевого самоврядування.

69. Формування позитивного іміджу органів державної влади, органів місцевого самоврядування.

70. Історія та розвиток державної служби.

71. Публічне управління та адміністрування і державна служба.

72. Реформування державної служби України: пріоритетні напрямки.

73. Сучасний стан правового забезпечення державної служби в Україні.

74. Шляхи забезпечення професіоналізації державної служби і служби в органах місцевого самоврядування.

75. Демократичні стандарти в діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування.

76. Сучасний кадровий менеджмент в органах державної влади, органах місцевого самоврядування.

77. Шляхи забезпечення ефективності взаємодії органів влади з представниками інтелектуальної еліти, науки, бізнесу, громадськістю та політичними партіями.

78. Розробка і впровадження підходу до управління персоналом на основі компетенції: європейський досвід і перспективи впровадження в Україні.

79. Психологічні основи управлінської компетентності керівника на державній службі.

80. Стратегічне лідерство в управлінні людськими ресурсами в системі державного управління.

81. Європейські норми і стандарти публічного управління: перспективи впровадження в Україні.

82. Правові і практичні аспекти організації і ведення кадрової роботи в органах державної влади, органах місцевого самоврядування.

83. Контроль й оцінювання управлінської діяльності.

84. Управління змінами та інноваціями в органах влади.

85. Проблеми якості управлінських послуг в Україні на сучасному етапі.

86. Проблема «професійного вигорання» керівника і підлеглих у системі державної служби, служби в органах місцевого самоврядування.
87. Розвиток професійної мотивації персоналу в системі державної служби, служби в органах місцевого самоврядування.
88. Керівник-лідер як суб'єкт комунікативної діяльності.
89. Управління конфліктами в управлінській діяльності.
90. Запобігання і протидія проявам корупції в органах державної влади, органах місцевого самоврядування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка.- К.: ЦНЛ, 2005.
2. Бутурлакіна Т. О. Фінансова децентралізація як фактор економічного зростання регіонів. Наук. вісн. Ужгород, ун-ту. Серія «Економіка». 2010. № 31 [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekoi/2010_31/statti/4_8.htm.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 37-38. Ст. 189.
4. Величко Л.Ю. Сфера дії трудового права України в умовах євроінтеграції: актуальні проблеми теорії та практики: монографія. Харків: Константа, 2018. 392 с.
5. Величко Л.Ю., Рогова О. Г. Право в публічному управлінні : конспект лекцій. Харків : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2021. 120 с.
6. Ворона П.В. Місцеве самоврядування України в контексті розвитку представницької влади : монографія. Полтава: ПУЕТ, 2012. 340 с.
7. Гордієнко В.П., Оніщенко М.Л., Мальонкіна І.С. Зарубіжний досвід децентралізації публічної влади та можливості його трансформації в Україні. Суми : Вісник СумДУ. Серія «Економіка», № 3. 2019. С. 83-89.
8. Закоморна К.О. Державне (конституційне) право зарубіжних країни (навч. мат-ли та схеми) [Текст]: посіб. для підготов. до іспитів. Х.: Право, 2016. 280 с.
9. Державна служба країн Східного партнерства: результати порівняльного дослідження реформи державної служби / [М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, А. Кукуля; за заг. ред. К. Ващенко]; пер. з англ. І. Белобратова, А. Домаскіна, О. Рачинська, А. Терех, Ю. Федина. – К. : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2017. – 2-ге видання, доповнене. – 132 с.
10. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні : наук. доп. / [Шевченко О.В., Романова В.В., Жаліло Я.А. та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук Я.А. Жаліла. Київ : НІСД, 2020. 153 с.
11. Дисциплінарна відповідальність державних службовців: практичний посібник для керівників служб управління персоналом: [М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, С. Іголкін, І. Рошин, Д. Трипольський; за заг. ред. К. Ващенко]. – К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2017. - 68 с.

12. Економічна теорія: Політекономія: Підруч. / За ред. В.Д. Базилевича. - К.: Знання-Прес, 2006.
13. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. – Х. : ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011.
14. Інструменти забезпечення ефективності, результативності та якості діяльності органів державної влади / [М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, А. Кукуля, О. Бутенко, Ю. Єрченко; за заг. ред. В. Купрія]. - К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2019. - 178 с.
15. Ковальова Т.В. Право в державному управлінні. Теорія держави і права. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2014. 106 с.
16. Конституційне право України [Текст] : підручник / за заг. ред. Т.М. Слінько ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2020. 592 с.
17. Конституція України: Наук.-практ. коментар /Ред. кол.: В.Я. Тацій, Ю.П. Битяк та ін. Харків: Право; Київ: Вид. дім «Ін Юре», 2003. 808 с.
18. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. ВВР України. 1996. № 30. Ст. 141.
19. Лисак В.Ю. Державне регулювання економіки [Текст] : навч. посібн. / В. Ю. Лисак. - Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І. : Абетка, 2015.- 132 с.
20. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика. - М.: Республика, 1996.
21. Настюк В.Я., Клімова С.М. Організаційно-правове забезпечення діяльності суб'єктів управління публічними фінансами : навч. посіб. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2016. 84 с.
22. Неліпа Д.В. Організаційно-правові засади державної служби в Україні. Навч. посіб. – К., 2017. - 376 с. 14. Організація діяльності державного службовця / [М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, А. Кукуля, В.Дівак, І. Рошин, О. Бутенко, О. Рачинська, Р. Міщенко, Р. Попов, С. Кух, Ю. Федина, Ю. Щепотко; за заг. ред. К. Ващенка]. - К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2018. - 320 с.
23. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / В.Д. Бакуменко, І.С. Бондар, В.Г. Горник, В.В. Шпачук. Київ: КНУКіМ, 2016. 167 с.
24. Петков С. Правознавство. Дніпро: Ун-т імені Альфреда Нобеля, 2021. 360 с.
25. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Офіц. вісник України. 2010. № 92. Том 1. Ст. 3248.
26. Правознавство: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Волошкевич Г.А., Джолос С.В., Дробот Ж.А., та інші. Черкаси, 2019. 686 с.
27. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 року № 2235-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. №13. Ст. 65.
28. Про державний бюджет України на 2021 рік : Закон України від 15.12.2020 № 1082-IX. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#Text>

29. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст. 43.

30. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157-VIII. Відомості Верховної Ради, 2015, № 13, ст.91.

31. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 5 лютого 2015 р. № 156-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156-19>

32. Про затвердження адміністративно-територіальною устрою базового рівня : розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 р. № 707 - 730.

33. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.

34. Про затвердження плану заходів з реалізації нового етапу реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні на 2019-2021 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 січня 2019 р. № 77-р. Урядовий кур'єр від 20.02.2019, № 34.

35. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 13. Ст. 222.

36. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. №280/97ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. №24. Ст.170.

37. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV /Відомості Верховної Ради України, 1999, № 20-21, ст.190.

38. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. Ст. 241.

39. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 р. № 2493-III. Відомості Верховної Ради України, 2001, № 33, ст. 175.

40. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11 липня 2002 р. № 93-IV. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

41. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст. 545.

42. Професійний розвиток державних службовців в країнах східного партнерства: результати порівняльного дослідження реформи державної служби (збірка матеріалів) / [М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, А. Кукуля; за заг. ред. К. Ващенко]; пер. з англ. І. Белобратова, О. Рачинська, Ю. Федина. – К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2017. – 108 с.

43. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 38. Ст. 385.

44. Публічне управління: термінол. слов. / уклад.: В.С. Куйбіда, М.М. Білинська, О.М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В.С. Куйбіди, М.М. Білинської, О.М. Петроє. – Київ : НАДУ, 2018. – 224 с.

45. Тихоненков Д. А. Історія держави і права зарубіжних країн. Відповіді на екзаменаційні питання: навч. посіб. Харків : Право, 2020. 248 с.

46. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011

47. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435. Офіц. вісник України. 2003. № 11. Ст. 461.